

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1: Titlul actului normativ

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ
pentru modificarea art. VII¹ din Ordonanța de urgență nr. 119/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

2.1 Sursa proiectului de act normativ

Potrivit Ordonanței de urgență nr. 119/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, Republicii Moldova i s-a facilitat accesul la energia electrică vândută pe piața angro de energie din România la preț plafonat. Articolul VII¹ prevede, în situații excepționale cauzate de efectele războiului din Ucraina asupra siguranței în furnizarea cu energie electrică a Republicii Moldova, posibilitatea vânzării de energie electrică către traderi/furnizori desemnați de către Guvernul Republicii Moldova, în acest sens, la prețul de referință prevăzut în anexa nr. 2, la care se adaugă costul certificatelor de CO₂, după caz. Energia electrică vândută în aceste condiții acoperă exclusiv necesarul de consum al consumatorilor finali din Republica Moldova.

În Republica Moldova există două mecanisme distincte de declarare a stării de urgență, respectiv situației excepționale:

- de către Parlament, conform Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, ce poate declara stare de urgență pe tot teritoriul țării mai ales în condițiile suprapunerii mai multor factori (pandemie, criza imigranților și efectele războiului din proximitate, crizele energetice, etc.) și,
- de către Comisia pentru Situații Excepționale care poate declara situația excepțională în domeniul energiei, conform cadrului normativ specific.

În condițiile în care starea de urgență declarată de Parlament a încetat începând cu luna ianuarie 2024, iar situația excepțională în domeniul energiei electrice și gazelor naturale continuă, nu este clară aplicabilitatea formulării Articolul VII¹.

Necesitatea continuării ajutorului oferit Republicii Moldova prin modificarea actului normativ menționat este justificată de menținerea situației excepționale în domeniul energiei – situația de alertă pe piața energiei electrice este justificată prin vulnerabilitatea crescută a Republicii Moldova și riscurile în aprovizionarea cu energie electrică în condițiile dependenței de centrala termoelectrică de la Cuciurgan/regiunea transnistreană (denumită în continuare MGRES) și de importurile de energie.

Considerând că MGRES utilizează o sursă nesigură de gaze naturale, sursă care nu poate asigura integral producția necesară de energie electrică, iar importurile din Ucraina nu sunt disponibile, singura soluție rămâne importul din România.

2.2 Descrierea situației actuale

Efectele războiului din Ucraina asupra sectorului energetic din Republica Moldova, reflectate în imposibilitatea asigurării integrale a consumului intern de energie electrică produce atât riscuri pe piața de energie electrică a Republicii Moldova, cât și riscuri de infrastructură și riscuri de piață.

Un risc major pe piața de energie electrică din Republica Moldova îl reprezintă întreruperea furnizării energiei electrice de către MGRES, aceasta fiind principala sursă de securitate a aprovizionării cu energie electrică a Republicii Moldova, asigurând cca. 75% din necesarul de electricitate.

Întreruperea producției de energie electrică la centrala MGRES poate fi cauzată fie de sistarea furnizării gazelor naturale de către Gazprom, fie de rezilierea contractului cu Energocom în vederea vânzării producției de energie pe piețele din Ucraina sau chiar România, întrucât acest punct de producție este deținut de o societate pe acțiuni privată, cu capital rusesc. Acest risc a apărut odată cu eliminarea stării de urgență declarate de Parlament și revenirea la aplicarea mecanismelor de piață, autoritățile Republicii Moldova neavând control decizional pe politica de vânzări a MGRES.

Un alt risc generat de războiul hibrid, se poate manifesta pe piața gazelor naturale. Deschiderea pieței și apariția furnizorilor alternativi a creat posibilitatea furnizării de gaze în mod direcționat, la prețuri de dumping. Aceste practici pot să fie extinse și în domeniul energiei electrice, introducând distorsiuni ale pieței și inducând deficite de energie la consumatori.

Alte riscuri identificate sunt din două categorii:

- Riscuri de infrastructură, cu inducerea unor întreruperi parțiale sau totale imprevizibile (black-out) pe teritoriul Republicii Moldova (riscuri materializate în întreruperi parțiale sau totale în 15 și 23 noiembrie 2022, precum și în 30 mai 2023, urmare unor atacuri ale Federației Ruse asupra infrastructurii energetice a Ucrainei);
- Riscuri de piață, furnizorii ce asigurau în trecut livrări de energie electrică din Ucraina, în prezent nu mai sunt disponibili, singura sursă de import a Republicii Moldova rămânând România.

În perioada octombrie 2022 – februarie 2023, energia electrică exportată din SEN către Republica Moldova România, a fost 523.413 MWh, ceea ce reprezintă un procent de 2,1% din totalul producției realizate în SEN.

2.3 Schimbări preconizate

Prezentul act normativ are drept scop modificarea Articolul VII¹ din Ordonanța de urgență nr. 119/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, după cum urmează:

În cazurile în care Republica Moldova nu poate să își asigure consumul național de energie electrică prin producție proprie, producătorii de energie electrică au obligația să încheie contracte bilaterale, în limita cantităților disponibile, altele decât cele vândute conform mecanismului de achiziție prevăzut în anexa nr. 11 din Ordonanța de urgență nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, aprobată cu completări prin Legea nr. 357/2022, cu modificările și completările ulterioare, prioritar cu traderi/furnizori de energie electrică desemnați de către Guvernul Republicii Moldova, în acest sens, la prețul de referință prevăzut în anexa nr. 6 la Ordonanța de urgență nr. 27/2022, aprobată cu completări prin Legea nr. 357/2022, cu modificările și completările ulterioare, la care

se adaugă costul certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, după caz. Energia electrică vândută în aceste condiții acoperă exclusiv necesarul de consum al consumatorilor finali din Republica Moldova

2.4 Alte informații *)

Nu au fost identificate.

Secțiunea a 3-a: Impactul socioeconomic **)

3.1 Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ.

Măsura va avea un impact social benefic la nivelul consumatorilor finali din Republica Moldova, asigurând continuarea securității aprovizionării cu energie electrică în situațiile în care Republica Moldova nu-și poate asigura consumul național prin producția proprie.

Măsura se aliniază cu obiectivele asumate prin planul de guvernare de susținere a eforturilor de integrare europeană a Republicii Moldova și a programului de reforme democratice, în baza Parteneriatului Strategic pentru Integrarea Europeană a Republicii Moldova. Aceasta respectă suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova contribuind la contracararea unor potențiale acțiuni de destabilizare a securității sistemului energetic național al Republicii Moldova.

Din punct de vedere al producătorilor de energie electrică vizați, această măsură va aduce beneficii economice, întrucât în ultimele luni tendințele prețurilor de pe piețele spot au fost descendente, iar prețul de referință avut în vedere se situează peste nivelul mediu. De asemenea, aceste contracte se bucură de stabilitatea executării.

3.2 Impactul social

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3.3 Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3.4 Impactul macroeconomic.

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3.4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3.4.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat.

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect

3.5 Impactul asupra mediului de afaceri

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3.6 Impactul asupra mediului înconjurător

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3.7 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3.8 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3.9 Alte informații

Nu au fost identificate

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri.*)**

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
4.1 Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						

a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit						
b) bugete locale i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (se va menționa natura acestora)						
4.2 Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal bunuri și servicii						
b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (se va menționa natura acestora)						
4.3 Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4 Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	-					
4.5 Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	-					
4.6 Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	-					
4.7 Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art.15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.						
4.8 Alte informații Nu au fost identificate.						
Secțiunea a 5-a: Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
5.1 Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.						
5.2 Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.						

<p>5.3 Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE). Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>5.3.1 Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>5.3.2 Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE</p>
<p>5.4 Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>5.5 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>5.6 Alte informații Nu au fost identificate</p>
<p>Secțiunea a 6-a: Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ</p>
<p>6.1 Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.2 Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate. Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.3 Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.4 Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.5 Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ – Se solicită avizul acestei instituții de către Secretariatul General al Guvernului b) Consiliul de Apărare a Țării - Se solicită avizul acestei instituții c) Consiliul Economic și Social - Nu este cazul d) Consiliul Concurenței – A emis opinia favorabilă prin adresa nr. RG/1970/26.02.2024 e) Curtea de Conturi - Nu este cazul</p>
<p>6.6 Alte informații Nu au fost identificate</p>
<p>Secțiunea a 7-a: Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>
<p>7.1 Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ În procesul de elaborare a proiectului de act administrativ au fost respectate procedurile prevăzute de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată. Proiectul de act normativ a fost publicat pe site-ul www.energie.gov.ro în data de 13 februarie 2024.</p>
<p>7.2 Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice. Nu este cazul</p>
<p>7.2 Alte informații Nu au fost identificate</p>

Secțiunea a 8-a: Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ
8.1 Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect
8.2 Alte informații Nu au fost identificate

Față de cele prezentate, în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată, a fost elaborat prezentul proiect de ordonanță de urgență a Guvernului pentru modificarea art. VII¹ din Ordonanța de urgență nr. 119/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, pe care, dacă sunteți de acord, vă rugăm să îl aprobați.

MINISTRUL ENERGIEI
Sebastian – Ioan BURDUJA

Avizăm favorabil:

VICEPRIM-MINISTRU, MINISTRUL AFACERILOR INTERNE
Marian-Cătălin PREDOIU

MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE
Luminița ODOBESCU

MINISTRUL FINANTELOR
Marcel-Ioan BOLOȘ

MINISTRUL JUSTIȚIEI
Alina – Ștefania GORGHIU